

Visie journalistiek

Camjo is een goed alternatief voor het camerateam bij de regionale televisie

Begeleidend docent: Walter Benink

Inhoudsopgave

<u>Inhoudsopgave</u>	<u>2</u>
<u>Inleiding</u>	<u>3</u>
<u>Michael Rosenblum</u>	<u>3</u>
<u>Drogreden</u>	<u>4</u>
<u>Dichterbij</u>	<u>4</u>
<u>Camjo op de korrel</u>	<u>5</u>
<u>Hectiek</u>	<u>6</u>
<u>Stropdassen</u>	<u>6</u>
<u>Ervaring</u>	<u>7</u>
<u>Goed alternatief</u>	<u>7</u>
<u>Bronnen</u>	<u>9</u>
<u>Gesproken bronnen</u>	<u>9</u>
<u>Boeken</u>	<u>9</u>
<u>Kranten- en tijdschriftartikelen</u>	<u>9</u>
<u>(Digitale) documenten</u>	<u>9</u>
<u>Webpagina's</u>	<u>10</u>
<u>Beeld en geluid</u>	<u>10</u>

Inleiding

Camjo staat voor camerajournalist en betekent kort gezegd dat de journalist het gehele item van begin tot eind alleen maakt. Hij filmt, is verantwoordelijk voor het geluid, neemt de interviews af en monteert het item op de redactie. Camjo is in opkomst bij de regionale omroepen, maar ook steeds meer bij landelijke journalistiek en op internet. Het wordt voornamelijk bij items gebruikt die een persoonlijke inslag hebben.

Tijdens mijn opleiding journalistiek heb ik stage gelopen bij RTV Utrecht. Deze omroep is sinds 2006 compleet overgegaan op camjo's op de nieuwsredactie. Tijdens mijn stage ging ik voor bijna alle items alleen op pad met een camera en een microfoon en monteerde ik alles daarna ook zelf.

Ik geef in deze visie mijn zienswijze op een verbetering van de beeldjournalistiek. Ik denk dat camjo's een meerwaarde bieden ten opzichte van de traditionele cameraploeg. Het vereist wel een andere manier van werken, maar levert dan ook persoonlijkere items op waarbij de kijker uiteindelijk dichter bij het onderwerp wordt gebracht. De camjo moet bedreven zijn in zowel de techniek (beeld en geluid) als de journalistieke inhoud en kan deze twee goed op elkaar afstemmen, aangezien hij of zij tenslotte beide zelf doet. Dit zorgt voor een nieuwe invalshoek van nieuwsitems maken, vanuit het oogpunt van de camjo zelf. Ik vind dat dit items oplevert die levendiger zijn in vergelijking met de oude items die met een cameraploeg geschoten waren. Ik zal in mijn visie ook mijn ervaringen bij RTV Utrecht aanhalen.

Michael Rosenblum

In 1988 gaf Michael Rosenblum zijn baan als producer bij de Amerikaanse TV-zender CBS op. Hij werkte daarvoor als nieuwsfotograaf en vroeg zich af of het ook mogelijk was om op diezelfde manier, alleen met een camera dus, nieuwsvideo's te maken. Rosenblum kocht een kleine camera en bezocht een Palestijns vluchtelingenkamp. De mensen in het kamp bleken minder geïntimideerd door hem dan door de TV-crews die uit minstens drie mensen bestonden, waardoor hij meer toegang kreeg tot de bewoners.

Later is Rosenblum begonnen met het lesgeven over 'zijn' manier van werken. Ook deed hij verschillende, soms controversiële uitspraken over tv-journalistiek. Zo zei hij onder andere: "Iedere journalist die niet in staat is zijn eigen camerawerk te doen is niet geschikt voor zijn vak en moet je ontslaan."

Rosenblum heeft met zijn ideeën veel verschillende mediabedrijven en omroepen overtuigd van het nut van camjo's en geholpen om de overstap te maken. Zo zetten de BBC, New York Times TV en een aantal lokale Amerikaanse omroepen tegenwoordig camjo's in. Ook in Nederland stappen steeds meer omroepen hierop over. De NOS heeft inmiddels een team van ongeveer zes camerajournalisten in dienst op haar buitenlandredactie. Van de dertien regionale omroepen in ons land is er een volledig overgegaan op deze manier van werken: RTV Utrecht. De omroepen van Overijssel (RTV Oost) en Groningen (RTV Noord) maken ook steeds meer gebruik van camjo's en RTV Rijnmond zet meer camerajournalisten in dan camerateams. Alleen RTV Noord-Holland en L1, de regionale zender in Limburg,

willen vooralsnog niets weten van camjo.

Drogreden

Het meest genoemde voordeel van camjo's is de kostenbesparing. Het is makkelijk om aan te nemen dat een camjo minder kost dan een camerateam van drie mensen, maar daarmee heb je niet alle aspecten meegerekend. Als alle drie de mensen uit het camerateam inzetbaar moeten zijn als camjo, moet de journalist een cursus volgen in de techniek en moeten de mensen die de camera en het geluid doen inhoudelijk bijgespijkerd worden. Daarnaast zijn er kleinere camera's nodig en daarvan zijn er ook meteen veel meer nodig. Dan hebben we nog niet gekeken naar het aantal montagesets dat aanwezig dient te zijn bij de omroep om effectief te kunnen werken. De overschakelingskosten zijn dus zeker een hobbel, maar die halen de omroepen er wel uit.

Daarnaast beweren tegenstanders, zoals de chef nieuwsdienst van regionale omroep L1 in Limburg, Crit Pingen, dat journalisten die niet alles zelf hoeven te filmen en monteren meer items maken. Ook Allard Berends, directeur van Omroep Flevoland, vindt de kostenbesparing een drogreden. Volgens Berends werken bij Omroep Flevoland 'ouderwetse' verslaggevers slechts twee uur aan een onderwerp, terwijl camjo's er volgens hem gemiddeld vier uur mee bezig zijn.

Voor RTV Utrecht was de grootste reden om met camjo's te gaan werken de toename van het aantal items die ze kunnen maken. In 2008 heeft manager Wim Kramer van de regionale televisiezender door TNO een berekening laten maken van de uren die het kost om een item te maken met een camerateam versus een camjo. Aan een door een team gedraaid item werken vier mensen (bureauredacteur, verslaggever, cameraman en editor) in totaal vijftien manuren per item. Bij een camjo gedraaid item is dat 9,3 uur. Een verschil van 5,7 uur. En dan moest de camjo bij die berekening nog wennen. Inmiddels gaat het volgens Kramer sneller.

Dichterbij

Een van de belangrijkste andere argumenten voor het gebruik van camjo's is dat de journalist makkelijker dichterbij komt met interviewen. Roseblum stelde dit ook vast tijdens zijn en misschien wel dé eerste (bekende) camjo-reportage. Hij kreeg in Palestina mensen voor zijn camera die niet wilde spreken met de camera-teams die daar ook rondliepen.

Op de Nederlandse televisie is er een vergelijkbaar bekend voorbeeld: Frans Bromet. Bromet speelde in de begin jaren negentig de bemiddelaar bij burenruzies in het televisieprogramma 'Buren' bij de VPRO. Hij bedacht zich op een dag dat de mensen bij wie hij op bezoek kwam telkens werden afgeschrikt door zijn met apparatuur volgepakte collega's. In camjo vond hij de oplossing. Bromet zei hier zelf over: "Tegenover mij en mijn kleine camera raakten de mensen meer op hun gemak. Het gesprek werd een echt gesprek, geen interview." De programmamaker zag bovendien een besparing in de kosten. Zijn camera- en geluidsman hoefden immers niet te worden betaald. Bronet maakt nog steeds televisieprogramma's met zijn productiebedrijf Bronet & Dochters, altijd nog als camjo.

Camjo's zijn een stuk wendbaarder dan journalisten die van een camerateam afhankelijk zijn voor hun item, vindt Wim Kramer. "Als er iets gebeurd in de regio of als de journalist om een andere reden snel ter plaatse wil zijn, kan de camjo zijn camera oppakken en in de auto of

op de fiets stappen. Zijn collega die nog op de ouderwetse manier werkt zal moeten wachten tot er een cameraman beschikbaar is voor hij kan filmen.” Anders geformuleerd: in je eentje spring je sneller in op een actuele aanleiding.

Camjo op de korrel

Tegenstanders van de camjo-methode voeren als argument aan dat de kwaliteit van de items er (enorm) op achteruit gaat. Crit Pingen van de Limburgse regionale omroep L1 noemt als een van de belangrijkste redenen om geen gebruik te maken van camjo-journalisten dat een cameraman simpelweg mooiere beelden maakt. Volgens hem zijn camjo-items ‘vaak bagger’. “Een verslaggever moet met de inhoud bezig zijn, niet met de techniek”, legt hij uit. “De korrel (pixel, red) van een camjo-camera is groter, en dus de kwaliteit slechter. De kaders deugen niet, de beelden zijn vaak overbelicht en de kleurstelling ziet er niet uit.”

Volgens Wim Kramer is dat niet helemaal waar. “Als jij je camera niet steady vasthoudt, dan beweeg je en dan beweegt je beeld ook. Als je niet weet hoe je moet witten, dan ziet het er slecht uit.” Kramer legt uit dat er in het archief van de omroep beelden te vinden zijn, door cameramensen geschoten, die slechter zijn dan de camjo-items van nu.

Ik vind dat de beelden slechts een middel zijn om het nieuws over te brengen. Zeker bij zwaarder nieuws zijn beeldfoutjes vele malen minder belangrijk voor mij als kijker dan inhoudelijke en journalistieke fouten. Tijdens mijn stage bij RTV Utrecht vond ik zelf de beeldkwaliteit niet onderdoen voor door cameramensen geschoten beelden. Doordat de meeste camjo’s elke werkdag filmen worden ze er steeds beter in.

Karin Meegdes schreef voor haar Master Film- en Televisiewetenschap in juni 2011 een scriptie over Camjo’s. Hierin vergelijkt ze beelden die door cameramannen van de Limburgse omroep L1 zijn gedraaid met items die door camjo’s van RTV Utrecht geschoten zijn. Ze telt het aantal technische fouten, zoals kaders die niet kloppen, beelden die niet scherp zijn, een witbalans die niet goed ingesteld stond en dergelijke. Haar conclusie is dat het aantal fouten niet groter is bij camjo-items dan bij items die geschoten zijn door een cameraman. Ook is het resultaat niet rommeliger; eerder ‘stijver’ of rustiger doordat er meer gebruik wordt gemaakt van een statief bij camjo-items. Wel maakt de cameraman meer creatieve bewegingen en ‘shots’, volgens het onderzoek van Meegdes.

Hectiek

Een ander veelgebruikt argument tegen het inzetten van camjo’s is de situatie die journalist Corne Hendriks schetst in zijn artikel op de website De Nieuwe Reporter:

“Daar sta je dan. In een krappe, bedompte ruimte. Voor je neus drie stoelen achter een tafel, volgepakt met microfoons en snoeren. Links, rechts en achter je staan verslaggevers, camera- en geluidsmensen. Iedereen dringt. Je bent op een persconferentie. De dikke bedrading op de grond leidt naar grote, voor jouw gevoel zelfs reusachtige camera’s achter in de zaal. Je eigen camera is namelijk veel kleiner van formaat, licht en ontzien van kabels en snoeren. De mensen achter de tafel spreken hun eerste woorden al uit terwijl jij je witbalans instelt, het statief waterpas zet en controleert of het geluid wel mono binnenkomt.”

Het wordt alleen maar hectischer op de persconferentie en het blijft lastig om scherp te stellen, terwijl je probeert niets te missen van het verhaal van de spreker. En het wordt steeds moeilijker om vragen te stellen, terwijl je, volgens Hendriks, je handen vol hebt aan de techniek. Volgens Allard Berends van Omroep Flevoland moeten verslaggevers zich dan ook 'kunnen verdiepen in een onderwerp zonder te moeten opletten of het geluid goed binnenkomt, het kader goed is en het statief waterpas staat'. En dat kan volgens hem alleen met een cameraman erbij.

Daarbij komt dat lang niet iedereen geschikt zou zijn als camjo. Bij het cursusbedrijf Pro Camjo heeft volgens een van de oprichters, Kolijn van Beurden, een kwart van de cursisten te weinig feeling met het vak en zal nooit bekwaam genoeg raken om goede camjoreportages te maken. "Sommige journalisten kunnen fantastisch onderzoek doen of interviewen, maar raken in paniek wanneer zij een camera zien. Cameramensen maken prachtige shots, maar kunnen geen verhaal vertellen. Dan houdt het al gauw op", legt Van Beurden uit.

Stropdassen

Volgens Wim Kramer heb je als camjo juist veel meer mogelijkheden voor het in beeld brengen van een onderwerp dan alleen het filmen van een persconferentie. "Het valt mij op dat wij bij RTV Utrecht het afgelopen jaar buitengewoon weinig persconferenties hebben gevolgd. En ik heb dat eerlijk gezegd niet gemist op de zender. En aangezien de kijkcijfers bij ons niet dalen heeft ook de kijker dat blijkbaar niet gemist."

Items maken als camjo vereist volgens Kramer ook een andere aanpak dan items maken met een camerateam. "Als een item gaat over een besluit van een wethouder, dan kijken wij naar wie dat raakt." Iemand die nadeel ondervindt aan dat besluit nemen ze bij RTV Utrecht als hoofdpersoon voor het filmpje. "De 'stropdassen', zoals de wethouder, zijn bijpersonen, die onderdeel zijn van het verhaal over de hoofdpersoon." Volgens Kramer moet je een goed verhaal kunnen vertellen, anders is het niet interessant. "Ik zeg niet dat je helemaal geen 'pakken' meer in beeld moet hebben, nee, dat is onzin. Maar wat je wel kan doen, is de 'pakken' verpakken in het verhaal."

Als een regionale omroep besluit de leden van haar nieuwsredactie om te scholen tot camjo's, biedt dat als bijkomend voordeel dat er automatisch verschillende specialisaties ontstaan. Bij RTV Utrecht werden de camjo's die van oudsher cameraman of -vrouw waren geweest eerder op pad gestuurd om de items te schieten waarbij het beeld een belangrijke rol speelt. Omgekeerd werden de journalisten die van oudsher het inhoudelijke werk deden eerder naar de zwaardere journalistieke onderwerpen gestuurd, zoals het interviewen van een wethouder.

Ervaring

Zelf vond ik het maken van camjo-items een hele ervaring. In het begin van mijn stage bij RTV Utrecht vond ik het een eng idee om alleen een interview te gaan doen met een camera op je schouder. Je moet dan namelijk ook voor goed geluid zorgen, door bijvoorbeeld mensen een microfoon op te spelden. Je moet zowel de techniek als de inhoud in de gaten houden, want als je terug komt op de redactie wil je er niet achter komen dat je alles voor niets hebt gedaan. Het is mij weleens gebeurd dat een groot deel van het materiaal onderbelicht was of dat ik m'n camera te veel had bewogen tijdens het filmen.

Oefening baart kunst, is het gezegde. Het was zeker in het begin lastig om de techniek en de inhoud tegelijk te doen, maar het gaf wel veel voldoening als het eindresultaat goed was. Van het begin tot het eind is wat er op televisie te zien is door jou gemaakt. Die trots zorgt er ook voor dat je je extra inzet voor jouw item.

Goed alternatief

Camjo is een goed alternatief voor het camerateam bij regionale televisie. Als de journalisten die als camjo op pad gaan goed opgeleid zijn en wat ervaring hebben opgedaan, doen ze naar mijn idee niet onder voor een camerateam. Volgens de berekeningen van TNO zijn camjo's minder uren kwijt aan een item en de beelden zijn niet meer bewogen, zo toonde Karin Meegdes in haar masterscriptie aan. In je eentje kan je sneller op pad, want je hoeft niet te wachten tot er een cameraman beschikbaar is om te gaan filmen.

Het blijft natuurlijk een kwestie van smaak wat je als kijker prettig vindt om naar te kijken, want met alleen camjo's werken levert ander soort journalistiek op. Het resultaat is persoonlijker en draait minder om de 'stropdassen'. Een item wordt verhalender. Zeker op regionaal niveau, maar ook landelijk of internationaal, zijn er op de camjo-wijze hele mooie verhalen te vertellen, waarmee het nieuws interessanter wordt en dichterbij de kijker komt.

RTV Utrecht laat als eerste zien dat het kan: je nieuwsvoorziening compleet omscholen naar camjo en nog steeds veelbekeken en naar mijn mening goede televisie maken. Bovendien bespaart het werken met camjo's kosten en kan de zender op die manier meer items maken.

Oftewel: camjo is volgens mij een erg goed alternatief voor het traditionele camerateam. De regionale omroep, maar ook de landelijke en internationale televisie kan er, vooral als de techniek steeds beter en makkelijker wordt, zijn voordeel mee doen.

Bronnen

Gesproken bronnen

Kramer, Wim, RTV Utrecht, Nieuwsmanager

Tel.: 030 - 8 500 600

Gesproken op 19-01-2012

Noot: Hij had weinig tijd, dus ik heb vooral gecheckt of eerdere uitspraken van hem nog klopten en extra uitleg gevraagd over bepaalde punten.

Pingen, Crit, L1 (Limburgse regionale omroep), Chef Nieuwsdienst

Twitter: <http://twitter.com/#!/crittwiet>

Berichten uitgewisseld tussen 16-01 en 19-01-2012

Berends, Allard, Omroep Flevoland, directeur/hoofdredacteur

Tel.: 0320-285085, LinkedIn: <http://nl.linkedin.com/pub/allard-berends/0/a04/498>

Gesproken op 18-01-2012

Snijders, Mark, Omroep Gelderland, hoofdredacteur

Tel.: 026 - 3713713

Gesproken op 19-01-2012

Boeken

Kiekebosch, Harrie (2005). *Nieuws voor RTV: Van bron tot uitzending*.

Bussum: Coutinho

Morgan, Vivian (2008). *Practising videojournalism*.

Londen: Routledge

Medoff, Norman; Fink, J., Edward; Tanquary, Tom (2007). *Portable video: ENG & EFP*.

Oxford: Focal Press

Kranten- en tijdschriftartikelen

n.v.t.

(Digitale) documenten

Meegdes, Karin, (Juni 2011). *Camjo: warenhuis of gekkenhuis? (Een analyse van de verschillen tussen camjo-items en items gemaakt door een cameraploeg)*

<http://igitur-archive.library.uu.nl/student-theses/2011-0906-200721/UUindex.html>

Geraadpleegd op 16 en 18-01-2012 (en 28-11-2011)

Kal, Maarten, (December 2007). *Camerajournalistiek in het regionale nieuws*

<http://www.denieuwereporter.nl/wp-content/uploads/2008/01/camjo.pdf>

Geraadpleegd op 28-11-2011 en daarna (voor achtergrondinformatie)

Webpagina's

Hendriks, Corne, (6 september 2011), *Camjo bij de regionale omroepen: soms wel, maar meestal niet*

<http://www.denieuwereporter.nl/2011/09/camjo-bij-de-regionale-omroepen-soms-wel-maar-meestal-niet/#more-19051>

Noot: De Nieuwe Reporter is een journalistiek blog met een uitgebreide colofon (<http://www.denieuwereporter.nl/colofon>). Ze omschrijven zichzelf als 'een onafhankelijk weblog voor het debat over de toekomst van de Nederlandse journalistiek'.

Beeld en geluid

Hoefakker, Arjan, (laatste update: 11-01-2012, eerste filmpje: 27-09-2010), *Arjan Hoefakker*

<http://www.arjanhoefakker.com/?cat=1>

Noot: Hij heeft, in camjo-stijl, veel interviews gedaan met voor- en tegenstanders van camjo, o.a. met Wim Kramer en Crit Pingen. Hij werkt zelf als freelance camerajournalist en voor Omroep Gelderland.

Zijn LinkedIn: <http://nl.linkedin.com/pub/arjan-hoefakker/22/307/814>

Geraadpleegd op 28-11-2011 t/m 20-01-2012